

Spoznavati Njega in sebe (13) – Ne premišljevanje, ampak gledanje!

Kontemplativna molitev nas uvaja v nov način gledanja na vse, kar se dogaja okoli nas. To je dar, ki poteši našo naravno željo po zedinjenju z Bogom v najrazličnejših okoliščinah.

12. Feb. 2023

Katero je danes s političnega in gospodarskega vidika tretje najpomembnejše mesto na svetu ...?

V prvih stoletjih je to bila Antiohija, prestolnica ene izmed rimskih provinc. Vemo, da je bil izraz »kristjani« (prim. Apd 11,26) skovan ravno tam in je označeval ljudi, ki so sledili Jezusovemu nauku. Tretji škof v tem mestu je bil sveti Ignacij, ki so ga za časa cesarja Trajana obsodili na smrt ter ga po kopnem odpeljali do obale pri Selevkiji, na jugu današnje Turčije, nato pa po morju v Rim. Na poti so se ustavili v več pristaniščih. V vsakem kraju je sprejemal tamkajšnje kristjane in izkoristil priložnost za to, da je pošiljal pisma različnim krščanskim skupnostim: »Vsem Cerkvam pišem in vsem naročam, da rad umrem za Boga.«^[1] Svetemu škofu Ignaciju je bilo jasno, da bodo divje zveri v Flavijem amfiteatru – danes znanem pod imenom rimski Kolosej – pomenile konec njegovega bivanja na zemlji, zato je svoje bralce nenehno prosil, naj molijo za njegov pogum. Večkrat pa smo v njegovih pismih priča tudi

globinam njegove duše, njegovi želji, da bi se dokončno združil z Bogom: »V meni ni ognja, ki ljubi snov: v meni je živa in govoreča voda, ki mi od znotraj govori: Semkaj k Očetu!«^[2]

Rastlina s koreninami v nebesih

Tisto šepetanje Ignacija Antiohijskega – Semkaj k Očetu, pridi k Očetu –, ki je bržčas bilo gonilo njegovega pobožnostnega in zakramentalnega življenja, je v resnici nadnaravno dozorevanje neke naravne želje po združenju z Bogom, ki jo v sebi nosimo vsi ljudje. Že starogrški filozofi so v naši notranjosti prepoznali hrepenenje po božanskem, domotožje po naši pravi domovini, »saj nismo zemeljska, temveč nebeška rastlina«.^[3] Benedikt XVI. se je na prvi avdienci iz cikla svojih katehez o molitvi prav tako ozrl nazaj, v stari Egipt, Mezopotamijo, h grškim filozofom in dramatikom ter k rimskim piscem;

vse kulture pričajo o želji po Bogu:
»Enako kot jamski človek išče tudi
digitalni človek v verski izkušnji pot,
da bi presegel svojo končnost in
vnesel gotovost v svojo negotovo
zemeljsko pustolovščino [...]. Človek
v sebi nosi žejo po neskončnem,
nostalgijo večnosti, iskanje lepote,
željo po ljubezni, potrebo po luči in
resnici, ki ga ženejo v smeri
Absolutnega.«^[4]

Pravijo, da je ena najpogostejših
težav te *negotove zemeljske*
pustolovščine našega časa notranja
razdrobljenost, do katere včasih
prihaja celo nezavedno: doživljamo
nasprotja med tem, kar hočemo, in
tem, kar počnemo; v sebi vidimo
stvari, ki niso harmonično povezane;
zgodbe svojega življenja ne gradimo
kot neprekinjeno nit med našo
preteklostjo in prihodnostjo; nekako
ne uvidimo, kako naj bi se z leti
pridobljene ideje in občutki, ki jih
doživljamo, sestavili v celoto ...

Morda v različnih okoliščinah dopuščamo več različic samega sebe. Včasih nam ne uspe niti to, da bi se posvetili izključno enemu samemu opravilu. Na vseh teh področjih hrepenimo po tisti enotnosti, ki je, kot se zdi, ne moremo *izdelati* tako kot druge stvari.

»Ali ni morda eno izmed *znamenj časa*, ki jih kljub obsežnemu procesu razkristjanjenja opazimo danes v svetu, povečana zahteva po duhovnosti, ki se v veliki meri izraža prav v obnovljeni potrebi po molitvi?«^[5] se je ob začetku našega tisočletja spraševal sveti Janez Pavel II. Vsekakor je videti, da se pojavljajo številne pobude, tako v živo kot na spletu, katerih namen je ceniti našo sposobnost zunanje in notranje tišine, poslušanja, koncentracije, harmonije med telesom in duhom. Vse to nam seveda lahko prinese nekaj naravne spokojnosti. Toda krščanska molitev nam ponuja mir,

ki ni le prehodno ravnovesje, ampak je sad celostnega dojemanja življenja, ki izhaja iz globokega odnosa z Bogom; krščanska molitev je dar in v nas razvija nov pogled na stvarnost, ki v njem združuje vse. »Gre bolj za notranjo držo kot pa za vrsto praks in formul; bolj za način, kako biti blizu Bogu, kot pa za opravljanje bogoslužnih dejanj ali izgovarjanje besed.«^[6] Ta *notranja drža*, ta način kako biti blizu Gospodu, gotovo ne nastane kar čez noč in brez naše priprave na to, da bi nam jo Bog lahko podaril: je dar, pa tudi naloga.

Oči duše, ki misli na večnost

V homiliji *Na poti k svetosti* iz leta 1967 nam sv. Jožefmarija na kratko oriše pot molitvenega življenja.^[7] Moliti začnemo, nam pravi, s preprostimi, kratkimi molitvami, ki smo se jih verjetno naučili na pamet že v otroštvu; nato odkrijemo prijateljstvo z Jezusom, v katerem se

učimo vstopiti v njegovo trpljenje, smrt in vstajenje ter želimo njegov nauk vzeti za svojega; zatem srce začuti potrebo po razlikovanju med tremi božjimi osebami in po stiku z vsako od njih, dokler to polagoma ne zapolni vsega našega dneva. Tedaj pa ustanovitelj Opus Dei opiše stopnjo, ki ustreza kontemplativnemu življenju: nastopi trenutek, ko se »giblujemo v tem bistrem obilju svežih vrelcev, ki tečejo v večno življenje. Besede so odveč, ker se jezik ne zmore več izražati; tudi um se umiri. Ni premišljevanja, ampak gledanje!«^[8] Na neki točki tega popotovanja se lahko vprašamo: Kakšna je povezava med molitvijo in večnim življenjem? V katerem smislu molitev postane *pogled*, namesto da bi bila sestavljena iz besed?

Z molitvijo stremimo k temu, da bi tukaj in zdaj videli stvari tako, kot jih vidi Bog; da bi z *enostavno intuicijo*, ki izvira iz ljubezni,^[9] doumeli, kaj se

dogaja okoli nas. To je njen največji sad in zato pravimo, da nas preoblikuje. Ne pomaga nam le spreminjati določena vedênja ali premagovati določene pomanjkljivosti; krščanska molitev je usmerjena predvsem v to, da nas združi z Bogom in tako naš pogled postopoma priliči božjemu pogledu, začênši že tukaj na zemlji; na neki način skušamo svoje oči ozdraviti z njegovo lučjo. Ta ljubezenski odnos z Bogom, ki se ga učimo in uresničujemo v Jezusu, ni nekaj, kar preprostopočnemo, temveč nekaj, kar spreminja to, kar *smo*.

Takšna osebna preobrazba prinaša nekatere posledice za naš način interakcije s stvarnostjo, ki so lahko tudi zelo praktične. Ko z božjo pomočjo v sebi razvijemo ta nadnaravni pogled, nas to na primer vodi k odkrivanju dobrega, ki je skrito v celotnem stvarstvu, tudi tam, kjer mislimo, da ga ni, kajti nič ni

izključeno iz njegovega načrta
ljubezni, ki je vedno močnejši od
drugih dejavnikov. Vodi nas k temu,
da na nov način cenimo svobodo
drugih ter se znebimo skušnjave, da
bi odločali namesto njih, kakor da bi
bila od naših dejanj odvisna usoda
vsega. Prav tako bolje razumemo, da
ima božje delovanje svoj potek in čas,
ki ga ne smemo in ne moremo
nadzorovati. Kontemplativna molitev
nas navaja, da nismo obsedeni z željo
po takojšnjem reševanju problemov
in da smo namesto tega bolj
pripravljeni odkrivati luč v vsem, kar
nas obdaja, tudi v ranah in slabostih
našega sveta. Ko se trudimo gledati z
božjimi očmi, nas to osvobaja
nasilnega odnosa do stvarnosti in do
ljudi, saj si prizadevamo biti v
sozvočju z njegovo vsemogočno
ljubeznijo, namesto da bi jo ovirali s
svojimi nerodnimi ukrepi. Sveti
Tomaž Akvinski trdi, da bo
»kontemplacija popolna v
prihodnjem življenju, ko bomo

gledali Boga iz obličja v obličje (1 Kor 13,12) in nas bo to popolnoma osrečilo«. ^[10] Moč molitve je v tem, da smo tega gledanja Boga lahko deležni že tukaj na zemlji, čeprav je to še vedno kakor »v ogledalu« (1 Kor 13,12).

Leta 1972 je na nekem srečanju na Portugalskem nekdo vprašal svetega Jožefmarija, kako se je mogoče po krščansko spoprijemati z vsakdanjimi težavami. Ustanovitelj Opus Dei je med drugim poudaril, da nam molitveno življenje pomaga, da na stvari gledamo drugače, kot bi nanje gledali brez te globoke povezanosti z Bogom: »Imamo merilo drugačnega kova; na stvari gledamo z očmi duše, ki misli na večnost in na božjo ljubezen, ki je prav tako večna.« ^[11] Ob neki drugi priložnosti je dejal, da je način, kako biti srečen v nebesih, tesno povezan z načinom, kako biti srečen na zemlji. ^[12] Bizantinski teolog iz 14.

stoletja je zapisal nekaj podobnega:
»Ni nam dano samo to, da se
naravnamo in pripravimo na
Življenje, ampak ga smemo živeti in
že sedaj ravnati skladno z njim.«^[13]

Tišina ... Mir ... Globoko življenje

Katekizem Katoliške cerkve nas na
začetku poglavja o molitvi preseneti
z vprašanjem, ki učinkuje kot
nenehno spraševanje vesti: »Od kod
govorimo, ko molimo? Z višine
našega napuha in naše samovoljnosti
ali iz 'globočine' (Ps 130,14)
ponižnega in skesanega srca? Kdor se
ponižuje, je povišan (prim. Lk
18,9-14).« Takoj zatem pa nas
spomni, na ključni predpogoj:
»Ponižnost je temelj molitve.«^[14]
Dejansko lahko tisti *pogled večnosti*,
ki ga v nas rodi kontemplativna
molitev, raste edinole na rodovitni
zemlji ponižnosti, v vzdušju odprtosti
za božje rešitve, namesto zgolj naših
receptov. Včasih nas lahko

prekomerno zaupanje v naš lastni razum in v naše načrtovanje privede do tega, da v praksi živimo, kot da Bog ne bi obstajal. Vedno znova potrebujemo novo ponižnost ob soočenju z resničnostjo, z osebami, z zgodovino, ki je rodovitna zemlja za božje delovanje. Papež Frančišek se je med svojo katehezo o molitvi oprl na izkušnjo kralja Davida: »Svet, kot ga gledajo njegove oči, ni nemi prizor: v ozadju dogodkov njegov pogled zaznava neko večjo skrivnost. Molitev se rodi prav iz tega: iz prepričanja, da življenje ni nekaj, kar drsi mimo nas, ampak da je čudovita skrivnost.«^[15]

Ko bomo torej deležni pogleda, ki nam ga ponuja kontemplacija sredi sveta, bomo v največji možni meri potešili svoje hrepenenje po enotnosti: z Bogom, z drugimi in znotraj samega sebe. Presenečeni bomo nad spoznanjem, da neutrudno delamo za blagor drugih in Cerkve

ter da naši talenti uspevajo »kakor drevo, zasajeno ob vodnih strugah, ki daje svoj sad ob svojem času« (Ps 1,3). Okusili bomo delček tiste harmonije, h kateri je usmerjena naša pot. Uživali bomo v tistem miru, ki ga ne moremo najti nikjer drugje. »Dirjati, dirjati! ... Delati, delati! ... Vročično, noro delovanje ... [...] Vsi ti pri svojem delu vidijo le sedanjost: vedno so le v *sedanjosti*. – Ti ... pa moraš gledati na stvari z očmi večnosti in imeti pred očmi prihodnost ter preteklost ... Tišina. – Mir. – V tebi pa globoko notranje življenje.«^[16]

Andrés Cárdenas Matute

^[1] Sv. Ignacij Antiohijski, *Pismo Rimljanom*, št. 4, 1; v: *Spisi apostolskih očetov*, Mohorjeva družba, Celje 1996, str. 153.

[2] — Prav tam, št. 7, 2.

[3] — Platon, *Timaj*, 90a, Kud Logos, Ljubljana 2009, str. 1309.

[4] — Benedikt XVI., Avdienza, 11. 5. 2011.

[5] — Sv. Janez Pavel II., apost. pismo *Novo Millennio Ineunte*, št. 33.

[6] — Benedikt XVI., Avdienza, 11. 5. 2011.

[7] — Prim. sv. Jožefmarija, *Božji prijatelji*, št. 306.

[8] — Sv. Jožefmarija, *Božji prijatelji*, št. 307.

[9] — Tomistično pojmovanje kontemplacije je: *simplex intuitus veritatis ex caritate procedens*.

[10] — Sv. Tomaž Akvinski, *Summa Theologiae*, II-II, c. 180, a. 4.

[11] Sv. Jožefmarija, Zapiski z družinskega srečanja, 4. 11. 1972.

[12] Prim. sv. Jožefmarija, *Kovačnica*, št. 1005.

[13] Nikolaj Kabasilas, *La vida en Cristo*, Rialp, Madrid 1958, str. 89.

[14] *Katekizem Katoliške cerkve*, št. 2559.

[15] Frančišek, Avdienza, 24. 6. 2020.

[16] Sv. Jožefmarija, *Pot*, št. 837.

.....